

İSLAMCI MİLLİYETÇİLİK GELİŞTİRİLİYOR

20 Nisan 2026

Yıldırım Koç

Türkçülerle İslamcıları, İslamcıların hakimiyeti altında birleştirerek Sovyetler Birliği ve sosyalizm karşısında ortak bir cephe oluşturma çabalarının ilk önemli örneği, Soğuk Savaş'ın başlamasından kısa bir süre sonra, 1950 yılında kurulan Türk Milliyetçiler Derneği'dir.

Daha önce kurulmuş bazı dernekler 1950 yılında Milliyetçiler Federasyonu'nu kurdular ve genel başkanlığa Bekir Berk'i seçtiler. Federasyon'un 1951 yılındaki kongresinde Federasyon'un Türk Milliyetçiler Derneği'ne dönüştürülmesi ve federasyon üyesi derneklerin kendilerini feshederek bu derneğe katılmalarına karar verildi.

Türk Milliyetçiler Derneği'nin nizamnamesinde milliyetçi-mukaddesatçı düşünceyi veya Türk-İslam sentezi anlayışını görmek mümkündür. Örgütün amacı şu şekilde ifade edilmişti: "Allah, Vatan, Soy, Tarih, Dil, An'ane, Sanat, Aile, Ahlak, Hürriyet ve Milli Mukaddesat esaslarına dayanan Türk milliyetçiliğini işlemek, Türk milletini meydana getiren unsurları muhafaza etmek ve bütün milliyetçileri teşkilatlandırmaktır." (Darendelioğlu, İlhan, *Türkiye'de Milliyetçilik Hareketleri*, Toker Yay., İstanbul, 1975;271)

Milliyetçiler Federasyonu'nun ilk başkanı Bekir Berk, 1958 yılında Nurculara katıldı. Said-i Nursi, Bekir Berk'e "Seni bana Allah gönderdi!" demiştir. Bekir Berk yıllarca Nurcuların davalarında avukatlık yaptı. (<https://sorularlarisale.com>)

Nizamnamede, "millet" şöyle tanımlanıyordu: "Soy ve vatan birliği şuuru ile müşterek mefkûreye sahip fertlerin harsî topluluğudur." "Soy'un tanımı ise şöyleydi: "Tarihî ve içtimaî menşe birliğidir." (Darendelioğlu,1975;272)

1948 yılından itibaren kurulan Komünizmle Mücadele Dernekleri'nde de milliyetçilik, milli ve manevi değerlerin bütünlüğü vurgulanıyordu.

İslamcıların milliyetçiliği kullanarak ABD yandaşı anti-komünizmi yaymaya çalışmasında kullandığı ilk kavram, "milli ve manevi" değerler idi. Daha sonra, "milliyetçi-mukaddesatçı" kavramı kullanıldı. 1960'ların sonlarında da "Türk-İslam Sentezi" kavramı gündeme geldi.

Türkiye'de ilk Komünizmle Mücadele Derneği İstanbul'da 1948 yılında kuruldu. Aynı yıl Adana'da da Çukurova Komünizmle Savaş Derneği ve Zonguldak'ta Komünizmle Mücadele Derneği kuruldu. 1956 yılında İstanbul'da kurulan Komünizmle Mücadele Derneği'nin amacı, tüzükte şu şekilde belirtilmişti: "Milli bünyemizi meydana getiren ve kuvvetlendiren, millet olarak yaşamamızı sağlayan unsurları takviye ederek komünizmle fikir yoluyla mücadele etmektir. Bu gayeye ulaşabilmek için tarihe, vatana ve Allah'a bağlılığı kökleştirmek." (Güldal, Mehmet, *Soğuk Savaş Döneminde Türkiye'deki Komünizmle Mücadele Dernekleri*, Libra Yayıncılık, İstanbul,2018;148)

"Vatana ve Allah'a bağlılık", milliyetçi-mukaddesatçı düşünce bütünlüğüydü.

1963 yılında da İzmir'de bir Komünizmle Mücadele Derneği kuruldu. Derneğin amacı şu şekilde belirtilmişti:

"Dernek başta Komünizm olmak üzere, yıkıcı, yıpratıcı ve bozguncu fikir ve cereyanlarla mücadele etmek, milli kültürümüzü, milli ve manevi değerlerimizi korumak gayesiyle kurulmuştur. Bu maksada ulaşmak için aşağıdaki mevzularla iştigal edilir.

"a) Tarih, vatan, kültür ve kader birliği şuurunu kökleştirmek,

"b) Demokratik nizam ve insan hakları fikrini kıymetlendirmek,

"c) İçtimai tesanüt fikrini yaymakla beraber, içtimai yardım ve hizmetleri maddeten ve manen icra etmek,

"ç) Türk vatani ve milliyeti için her türlü fedakarlıktan çekinmeyen ve bencillikten uzak mefkûrecilerin çoğalmasına çalışmak,

"d) Ahlak, adalet ve ananelere uygun yaşamayı ve milli mukaddesata hürmeti telkin etmek.

"e) Türk hars ve mukaddesatına aykırı cereyanlarla ve komünizm afeti ile mücadele etmek. (Güldal,2918;152-153)

Derneğin çalışmaları, 1965 yılında genel başkanlığa İlhan Darendelioğlu'nun getirilmesiyle hızla yaygınlaştı. 1965'te 27 olan şube sayısı kısa sürede 110'a çıktı. Dernek, 1965 yılından itibaren İzmir, Antalya, Adana, Erzurum, Kars ve Trabzon'da komünizmi tel'in mitingleri düzenledi. (Darendelioğlu, 1975;243-45,311-315,386-393; Öznur, Hakkı, *Ülkücü Hareket, Cilt 2, Teşkilatlar ve Mücadeleler*, Alternatif Yay., 2. baskı, Ankara, tarihsiz, 2003 veya 2004;97-106) Fethullah Gülen bu yıllarda Erzurum'da Komünizmle Mücadele Derneği'nin kurucuları arasındaydı. (Çetinkaya, H., *Fethullah Gülen'in 40 Yıllık Serüveni*, Günizi Yay., İstanbul, 2004;149)

Bu yıllarda Türkiye'de sağ-sol kavgasının yaratılmasında çok etkili olan örgütlerden biri, Milli Türk Talebe Birliği idi. Milli Türk Talebe Birliği'nin yönetimi 1965 yılında "solcular"dan "milliyetçi-mukaddesatçılar"ın eline geçti ve daha sonraki yıllarda MTTB, anti-komünizm temelinde yaygın ve etkili bir çizgi izledi. (Oruç, Z., *Bir Öğrenci Hareketi Olarak Milli Türk Talebe Birliği*, Pınar Yay., İstanbul, 2005)

1965 yılından itibaren imam-hatip okullarının ve bu okullardaki öğrenci sayısının hızla artışı da çarpıcıdır. İmam-hatip okullarının orta kısımlarının sayısı 1964-65 öğretim yılında 26 iken, bu sayı 1970 yılında 71'de yükseldi. Öğrenci sayısı ise 9,7 binden 38,5 bine çıktı. İmam-hatip okullarının lise kısmının sayısı ise 1964-65 öğretim yılında 19 iken 1970-71 öğretim yılında 40'a yükseldi. Öğrenci sayısı ise 1,3 binden 6,8 bine çıktı. Bu hızlı büyüme daha sonraki yıllarda da devam etti. (Başar, E., *Milli Eğitim Bakanlarının Eğitim Faaliyetleri (1960-1971)*, MEB Yay., İstanbul, 1999;79,34)

Bu dönemde milliyetçi-mukaddesatçı çizgi doğrultusunda çok sayıda dergi yayımlandı. (Ayrıntılı liste için bkz. <https://milliyetcidergiler.org/>)

1960'lı ve 1970'li yıllarda "milliyetçi" denildiğinde akla gelen, İkinci Dünya Savaşı sonrasında adım adım oluşturulan bir stratejiyle, İslamcılarının ağır bastığı "milli ve manevi değerler" savunucuları, "milliyetçi-mukaddesatçı çevreler" ve "Türk-İslam sentezi" yandaşlarıydı. Türkiye'yi, Kuran-ı Kerim mealleri tahrif edilerek "sağcılar" ve "solcular" diye bölenler, solculara her türlü saldırıyı gerçekleştirenler, özellikle Türkiye'nin 1975 yılı Temmuz ayında ABD üs ve tesislerine el koymasından sonra, devrimci Kemal milliyetçilik anlayışını terk ederek, Türk bayrağını ve milliyetçiliği bu milliyetçi-mukaddesatçı çevrelerin tekeline bırakmasıydı.